

Olje- og energiminister Terje Aasland
Akersgata 59
0033 Oslo

Dato: 20.01.2023

Vår ref: 23/00340-1

Deres ref:

Høyesterettsdommen i Fosen-saken må respekteres

Hvis vi skal foreta et reelt oppgjør med tidligere feil begått mot samene, må vi følge opp ord med handling.

Den norske kirke ser med bekymring på den manglende oppfølgingen av den enstemmige dommen fra Høyesterett i storkammer, 11. oktober i 2021 i Fosen-saken, der det slås fast at konsesjonene til oppføring av vindkraftverk på Fosen utgjør et brudd på internasjonale menneskerettigheter. Som kirke ser vi det som viktig å arbeide for forsoning, særlig for mennesker som er utsatt for krenkelser. Slik vi ser det, utgjør det pågående menneskerettsbruddet derimot et hinder for forsoning.

Norge er en rettsstat, som internasjonalt profilerer seg som en forkjemper for menneskerettigheter, gjerne med begrunnelse i kristne verdier. Dommen i Høyesterett fastslår imidlertid at den norske staten har krenket sine folkerettslige forpliktelser overfor samene. Krenkelsen består i at Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) og Olje- og energidepartementet (OED) har gitt konsesjon til selskapet Fosen Vind DA, der Statskraft er majoritetseier, for oppføring av to vindkraftverk på Fosen. Høyesterett konstaterer at disse er ulovlig satt opp på reinbeiteområdene til to reindrifts-siidaer, Sør-Fosen sijte og Nord-Fosen sijte, og at reindriftssamenes rettigheter dermed er krenket. Vindkraftverkene er i strid med artikkel 27 i FN-konvensjonen om sivile og politiske rettigheter (SP), en konvensjon som Norge har inkorporert i Menneskerettsloven.

Den norske kirke viser til vurderingen som Norges institusjon for menneskerettigheter (NIM) har gjort i saken, der de påpeker at dette er et *pågående* menneskerettsbrudd. NIM påpeker i sitt brev til Olje- og energidepartementet, datert 1. april 2022, at det faktisk at Høyesterettsdommen beskriver virkninger over tid, ikke kan tolkes som at det er snakk om potensielle fremtidige menneskerettsbrudd. Tvert imot beskriver Høyesterettsdommen et pågående brudd på SP artikkel 27.

Historien viser at det asymmetriske maktforholdet mellom staten Norge og den samiske befolkningen også har ført med seg overgrep og blindsoner. Fra andre deler av verden har vi sett hvordan handlingsorienterte løsninger, forankret i urfolkets aktive medvirkning og tradisjoner, gir gode resultater særlig når disse følges opp med handling. Den nedarvede holdningen om at det ikke er grunn til å stole på regjeringene, endres til tillit. Regjeringen har et spesielt ansvar for å bygge slik tillit, og bør benytte de pågående konsultasjonene med Sør-Fosen sijte og Nord-Fosen sijte til å sikre en snarlig

oppfølging av dommen gjennom effektive tiltak som vil reparere den pågående krenkelsen.

Historien viser oss også at forsoning krever mer enn at sannheten kommer for en dag; det krever rettferdighet, at det tas grep for at uretten som er begått rettes opp i. Historisk rettferdighet handler i denne sammenhengen ikke minst om at staten motstår fristelsen til å tolke og utnytte nyanser i dommen i reineiernes disfavør. Tolkninger og nyanser til fordel for samenes rettigheter og historisk rettferdighet er rett vei å gå. Det vil også styrke rettsstaten at staten følger opp dommer der de selv er en tapende part på en utvetydig måte.

Å trenere rettferdighet skaper mer konflikt, å handle styrker forsoningen. Derfor må høyesterettsdommen følges opp umiddelbart, slik at de pågående bruddene stanses. Det har Norge alt å tjene på.

Med vennlig hilsen

Olav Fykse Tveit
Preses i Bispemøtet

Sara Ellen Anne Eira
Leder i Samisk kirkeråd

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen signatur.